

**МЕТОДИЧНІ
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЕКСПЕРТУ**

Назва ЗВО /наукової установи	Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва
Номер справи (договору), дата реєстрації заяви	A-19-0041-45, 04.11.2019
Вид і назва освітньої програми	Екологія
Шифр та назва спеціальності	101 Екологія
Шифр та назва галузі знань	10 Природничі науки
Освітній рівень	Другий (магістерський) рівень
Вид акредитації (первинна/чергова)	перша
Гарант освітньої програми (ППП)	Білецький Євген Миколайович
Прізвище та ім'я відповідального фахівця відділу акредитації ОП	Сімшаг І.О.
Дата заповнення	07.11.2019

Стандартна частина
З огляду на виявлені недоліки викладу у відомостях про самооцінювання освітньої програми
І. Після отримання доступу до матеріалів акредитаційної справи (до встановленої дати візиту до ЗВО) експерт має:
<p>1. <u>Ознайомитись на веб-ресурсі ЗВО з такими документами:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ліцензією, зокрема правом ЗВО провадити освітню діяльність за відповідною спеціальністю, при якій функціонує освітня програма, що акредитується; - документом, що регламентує розробку, затвердження, періодичний перегляд та закриття освітніх програм; - документом про систему внутрішнього забезпечення якості освіти (за наявності) - документом, що регламентує організацію освітнього процесу; - освітньою програмою та навчальним планом; - робочою навчальною програмою або сила бусами; - документами, що регламентують процедуру формування індивідуального навчального плану здобувачів; - документами, що підтверджують співпрацю з роботодавцями (договори, угоди тощо); - документами, що забезпечують організацію практичної підготовки здобувачів; - із зауваженнями та пропозиціями попередньої акредитації чи акредитації інших програм, що надані фахівцем відділу акредитації (за наявності); - зі змістом офіційних скарг щодо провадження освітньої діяльності як за освітньою програмою, що акредитується, так і за іншими освітніми програмами закладу вищої освіти (за наявності); - із документами ЗВО, що регламентують процедуру врегулювання конфліктних ситуацій в межах освітньої програми, що акредитується; - ознайомитись із заходами, вжитими ЗВО щодо вирішення конфліктних ситуацій.
2. Переконавшись, що ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти за програмою, що акредитується, до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та /або наукової діяльності в межах освітньої програми.
3. Встановити, чи зведена інформація про викладачів корелює із ОП в частині освітніх компонентів (звернути увагу на достовірність наданої інформації про академічну та/або професійну кваліфікацію викладачів, залучених до реалізації ОП).
4. Здійснити запит до ЗВО щодо надання необхідної інформації із зазначених фахівцем пунктів.

II. Під час візиту до ЗВО експерт має:

5. З'ясувати достовірність інформації, наданої ЗВО у відповідних пунктах самоаналізу, на місці.
6. Надати рекомендації ЗВО щодо розміщення в публічному доступі коректної інформації та (за необхідності) підтверджуючих документів, якщо фахівцем відділу акредитації виявлені факти некоректного відображення.
7. З'ясувати наявність та відкритість доступу до відповідних посилань (link), що були не вказані (не долучені) або вказані некоректно під час заповнення відомостей про самооцінювання.
8. Здійснити огляд та встановити наявність матеріальних ресурсів, що передбачають якісну реалізацію освітньої програми:
  - навчальних аудиторій, лабораторій тощо;
  - бібліотеки, її фондів;
  - спеціального обладнання, ліцензованого програмного забезпечення тощо (за необхідності);
  - соціальної інфраструктури (гуртожитки, спортивна база тощо).

ЗМІСТ ВІДОМОСТЕЙ ПРО САМООЦІНЮВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	Коментар відділу акредитації	Рекомендація експертній групі
<p>Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми</p>	<p>Не надано посилань на документи, що визначають місію та стратегію ЗВО.</p> <p>Не розкрито питання яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти</p> <p>Таблиця 1. «Інформація про обов’язкові освітні компоненти ОП» наявна, але просимо звернути увагу: на невідповідність назви дисципліни «Екологічний менеджмент і аудит» в освітній програмі назві в прикріпленій програмі навчальної дисципліни «Екологічний менеджмент», назви дисципліни «Системний аналіз якості навколишнього середовища» назві в прикріпленій програмі навчальної дисципліни «Системний аналіз якості довкілля»; до дисципліни «Охорона праці в галузі» прикріплено силабус цієї дисципліни для ОПП «Прикладне матеріалознавство», до дисципліни «Цивільний захист» - робочу програму цієї дисципліни для спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».</p>	<p>Під час виїзної експертизи ознайомитись із документами, які визначають місію та стратегію ЗВО, а також упевнитися в їх доступності для учасників освітнього процесу.</p> <p>Під час зустрічі із стейкхолдерами з’ясувати, яким чином було враховано їх пропозиції під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП.</p> <p>Ознайомитись із досвідом врахування галузевого та регіонального контексту, а також досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП.</p> <p>Під час виїзної експертизи ознайомитись яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, який затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 04.10.2018 р. № 1066.</p> <p>Під час проведення виїзної експертизи ознайомитись із наявністю робочих програм (або силабусів) та упевнитися в їх доступності для учасників освітнього процесу.</p>

ЗМІСТ ВІДОМОСТЕЙ ПРО САМООЦІНЮВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	Коментар відділу акредитації	Рекомендація експертній групі
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	<p>Інформацію надано коректно¹, але не в повному обсязі.</p> <p>Відповідь на питання яким чином зміст ОП ураховує вимоги відповідного <i>професійного</i> стандарту містить посилання на <i>стандарт вищої освіти</i>.</p>	<p>Ознайомитись зі змістом освітньої програми та її відповідності затвердженому стандарту вищої освіти.</p> <p>Під час виїзної експертизи ознайомитись із наявністю в Положення про вивчення навчальних дисциплін вільного вибору здобувачами у Харківському національному аграрному університеті ім. В.В. Докучаєва та його доступності для учасників освітнього процесу.</p> <p>Під час бесіди із здобувачами уточнити, яким чином забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії.</p> <p>Уточнити інформацію про наявність здобувачів за заочною формою навчання та передбачити в програмі візиту можливість зустрічі з ними.</p>
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	<p>Інформацію надано коректно².</p> <p>Надані посилання працюють коректно та містить зазначену інформацію.</p>	<p>Під час виїзної експертизи ознайомитись із досвідом визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО.</p>

¹ Інформацію викладено коректно – означає, що інформація викладена по суті питання, однак це не виключає необхідності додаткового аналізу експертом вказаної ЗВО інформації та встановлення її достовірності

² Інформацію викладено коректно – означає, що інформація викладена по суті питання, однак це не виключає необхідності додаткового аналізу експертом вказаної ЗВО інформації та встановлення її достовірності

ЗМІСТ ВІДОМОСТЕЙ ПРО САМООЦІНЮВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	Коментар відділу акредитації	Рекомендація експертній групі
<p>Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою</p>	<p>Інформацію надано не в повному обсязі: не розкрито питання яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання, а також відсутні посилання відповідні документи; відсутня відповідь на питання яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу; відсутня відповідь на питання яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи. питання яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів розкрито не в повному обсязі; відсутні посилання на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.</p> <p>Таблиця 3 «Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання» наявна та містить відповідну інформацію</p>	<p>Ознайомитись, із результатами опитувань щодо рівня задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання.</p> <p>З'ясувати яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу, а також відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи. Ознайомитись із наявністю Положенням про організацію освітнього процесу та академічну свободу ХНАУ ім. В.В. Докучаєва та його доступністю для учасників освітнього процесу.</p> <p>Звернути увагу, чи є механізм оновлення змісту навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.</p> <p>Під час зустрічі зі здобувачами з'ясувати яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів.</p>

ЗМІСТ ВІДОМОСТЕЙ ПРО САМООЦІНЮВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	Коментар відділу акредитації	Рекомендація експертній групі
<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</p>	<p>Інформацію надано не в повному обсязі: не розкрито питання яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання відсутні приклади застосування процедур забезпечення об'єктивності екзаменаторів і запобігання та врегулювання конфлікту інтересів на ОП; не наведено прикладів застосування правил повторного проходження контрольних заходів на ОП; не наведено прикладів оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів; не наведено прикладів ситуацій щодо порушення академічної доброчесності здобувачами ОП; не зазначено прикладів яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності; відсутня відповідь на питання які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.</p>	<p>Під час проведення бесід із здобувачами з'ясувати, яким чином і у які строки доводиться інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання.</p> <p>Під час виїзної експертизи ознайомитись із наявністю Положення про освітній процес, Положення про екзамени та заліки (підсумковий контроль знань) та Положення про організацію та проведення ректорських контрольних робіт, а також упевнитись у їх доступності для всіх учасників освітнього процесу.</p> <p>Ознайомитись із практикою застосування процедур забезпечення об'єктивності екзаменаторів і запобігання та врегулювання конфлікту інтересів на ОП.</p> <p>Ознайомитись із механізмом та прикладами застосування правил повторного проходження контрольних заходів на ОП, а також оскарження процедури та результатів; проведення контрольних заходів, у тому числі під час проведення бесід із здобувачами вищої освіти.</p> <p>Ознайомитись із практикою перевірки на плагіат результатів, наданих здобувачами за ОП.</p>

ЗМІСТ ВІДОМОСТЕЙ ПРО САМООЦІНЮВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	Коментар відділу акредитації	Рекомендація експертній групі
Критерій 6. Людські ресурси	<p>Інформацію надано не у достатньому обсязі: відсутні посилання на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу відсутні посилання на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців; відсутні приклади яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП; не надано відомостей, яким чином здійснюється моніторинг професійного рівня викладачів.</p> <p>Таблиця 2 «Зведена інформація про викладачів» наявна</p>	<p>Під час виїзної експертизи ознайомитись із практикою залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, а також з'ясувати які заходи вживаються ЗВО для залучення професіоналів-практиків та представників роботодавців до аудиторних занять на ОП.</p> <p>Під час проведення бесід з фокус-групами з числа науково-педагогічних працівників, задіяних до реалізації ОП, з'ясувати яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП.</p> <p>Уточнити, яким чином здійснюється моніторинг професійного рівня викладачів.</p> <p>Ознайомитись зі змістом Таблиці 2 «Зведена інформація про викладачів» та під час проведення виїзної експертизи уточнити відповідність академічної та професійної кваліфікації зазначених викладачів.</p>
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси.	<p>Таблиця 4 «Загальна інформація про заклад вищої освіти» наявна.</p> <p>Не розкрито питання яким чином навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання</p> <p>Відсутня відповідь на запитання яким чином ЗВО створює достатні умови для</p>	<p>З'ясувати, яким чином навчально-методичне забезпечення ОП забезпечує досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання.</p> <p>Переконатися через інтерв'ю зі здобувачами у реалізації механізму освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти; чи існує та дієвий</p>

ЗМІСТ ВІДОМОСТЕЙ ПРО САМООЦІНЮВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	Коментар відділу акредитації	Рекомендація експертній групі
	реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами та посилення на конкретні приклади створення таких умов на ОП.	<p>спосіб психологічної підтримки здобувачів, ознайомитись із результатами опитувань щодо рівня задоволеності такою підтримкою.</p> <p>Ознайомитись під час виїзної експертизи з процедурою врегулювання конфліктних ситуацій (у тому числі пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією).</p>
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	<p>Надані посилання працюють коректно.</p> <p>Інформацію надано не в повному обсязі.</p> <p>Не розкрито питання як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОНП та інших процедур забезпечення її якості.</p>	<p>Під час проведення інтерв'ю із здобувачами з'ясувати, чи передбачені механізми залучення здобувачів вищої освіти до процесу перегляду ОНП та інших процедур забезпечення її якості, врахування їх позиції під час перегляду ОП.</p> <p>Під час проведення виїзної експертизи ознайомитись із практикою залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості.</p>
Критерій 9. Прозорість та публічність	<p>Інформацію подано коректно та у достатньому обсязі.</p> <p>Наявні посилання на веб-сайт ЗВО працюють коректно.</p>	<p>Ознайомитись із наявністю Положення «Про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Вищому державному навчальному закладі України «Українська медична стоматологічна академія» та його доступності для учасників освітнього процесу.</p>

ЗМІСТ ВІДОМОСТЕЙ ПРО САМООЦІНЮВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	Коментар відділу акредитації	Рекомендація експертній групі
Критерій 10. Навчання через дослідження	Не застосовується	-
11. Перспективи подальшого розвитку ОП	Інформацію подано коректно та у достатньому обсязі.	-
СКАРГИ	-	-
Загальні зауваження попередніх експертиз	-	-
Інше (в разі потреби)	<p>Просимо звернути увагу на наявність технічних помилок:</p> <ul style="list-style-type: none"> - в профілі освітньої програми зазначена кваліфікація «магістр з екології (дослідник)», але надалі, а також в навчальному плані за цією ОП, – «магістр з екології». - в абзаці 4 п. 3 «Форма атестації здобувачів вищої освіти» освітньої програми: «Атестація випускників освітньо-професійної програми «Екологія» спеціальності 101 «Екологія» здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Закінчується видачою документу встановленого зразка про присудження випускнику ступеня бакалавра із присудженням кваліфікації магістр з екології» 	-